

תשורה

מהתוועדות חסידים

ש"פ במדבר, מבה"ח וער"ח סיון תשפ"ו

– שבת אהדות –

ישיבת תות"ל ברינוא, צרפת

יוצא לאור ע"י מערכת

צרפת־פרצת

ה'תשפ"ו

מודעה חשובה

חלק ממה שנדפס כאן לא היו ברור לנו, אשר על כן פענוח הדברים הם על אחריות המערכת בלבד.

פתח דבר

בקשר עם ש"פ במדבר, מבה"ח וער"ח סיון הבעל"ט, "שבת אחדות", הננו מוצאים לאור קובץ המכיל אוצרות קודש מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו - חלקם בפרסום ראשון - כ"תשורה" להתוועדות התמימים ד"שבת אחים גם יחד" בישיבת תומכי תמימים "ע"ד כבליובאוויטש" ברינוא, צרפת.

קובץ זה נחלק לשלשה שערים:

(א) "דבר מלכות" - שיחת כ"ק אדמו"ר מש"פ בחוקותי ה'תשמ"ו (ארבעים שנה, דקאים אדעתי' דרבי') אודות מעלת שבת זה כקביעות שנה זו, דישה ג' דברים: (א) שבת מברכים, (ב) ערב ראש חודש, (ג) פרשת במדבר, אשר מזה "באה ההצעה והבקשה דלקמן - בקשה נפשית. . . יתאספו בכל מקום ומקום רבים מישראל. . . להתוועדות רעים, עד לסעודה כפשוטה. . . שבה ידברו דברי תורה בכלל, ובמיוחד בעניני אהבת ישראל ואחדות ישראל". ולאח"כ הוספנו "עלי ההגהה" משיחה זו, וכן יומן של א' התמימים ששהה בשבת זה בד' אמות של כ"ק אדמו"ר.

(ב) "מגנזי האוצר" - יחידיות, שיחות ומענות קודש נפלאים מכ"ק אדמו"ר, אשר חלקם עדיין לא יצאו (כשלימותם) לאור הדפוס, ותודתינו נתונה בזה להרב מנחם מענדל שי' ביטון (שליח כ"ק אדמו"ר בסרסל וילאדזש, צרפת) שנתן מאוצרותיו למען הכלל, וזכות הרבים תלוי' בו.

(ג) "מכתבי החסידים" - אוצר בלום מכתבי החסידים, זכרונות מלוביאווויטש, מכתבים מהנעשה בבית חיינו בשנת תהא שנת נפלאות בכל, וכן התוועדות חסידים על ענינים שהזמן גרמא - לקבל פני משיח צדקנו.

כהנ"ל נערך הת' שמעון בן-ציון שי' נמירובסקי והת' שניאור זלמן אהרן שי' בראוד.

תקוותינו שקובץ זה יוסיף אצל התמימים ב"קאך" ב"ווייקן זיך אין דברי הרב", שזה ימהר ויזרוז עוד יותר את ביאת משיח צדקנו, "מנחם שמו", תיכף ומיד ממש, וכבר נזכה בקרוב לאחדות האמיתית עם כל בני"י יחד ומלכינו בראשינו, בעיר הקודש, ובהר הקודש, בביהמ"ק השלישי בגאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומי"ד ממ"ש, מהרה יגלה אכי"ר.

המערכת

ועש"ק פ' במדבר, כ"ח אייר ה'תשפ"ו
ברינוא, צרפת

דבר מלכות

משיחת ש"פ בחוקותי ה'תשמ"ו

(א) שבת מברכים (בציבור⁴ ואסיפה) "חודש השלישי": "חודש השלישי" - מורה על ענין השלום והאחדות, כידוע⁵ שהמעלה המיוחדת דמספר שלוש היא - חיבור והתכללות ב' ענינים שיכול להיות ניגוד ביניהם. וזהו גם הקשר עם כללות הענין דמ"ת - "אוריין תליתאי כו' בירחא תליתאי"⁶ - שהרי "כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם"⁷. ולכן, בשבת מברכים חודש השלישי - שממנו נמשכת ברכה לכל ימי "חודש השלישי" - מודגש ביותר ענין השלום והאחדות.

(ב) ערב ר"ח ד"חודש השלישי": הענין דר"ח - התחלתו בערב ר"ח (יום השבת) לאחר חצות, שלכן, אין אומרים "צדקתך צדק" במנחת

. . . ה. אמנם, מכיון שבימי הספירה ישנם הגבלות בנוגע לעריכת סעודה של שמחה, ובזה גופא ישנם חילוקי מנהגים בנוגע לזמן שלאחרי ל"ג בעומר כו' - יש לבחור בזמן המתאים לכל הדעות, כדי שכאו"א מישראל, מכל החוגים כו', איש איש ע"פ שיטת ומנהג אבותיו, יוכל להשתתף בהתוועדות זו.

ולכן, הרי הזמן המתאים לכך הוא - יום השבת, אשר, לכל הדעות אין כל חשש ופקפוק בדבר, שהרי יום השבת אין "עצב עמה"², ואדרבה - "ביום שמחתכם אלו השבתות"³.

והדגשה יתירה בשבת הבעל"ט - שבת מברכים חודש סיון, "חודש השלישי", ובקביעות שנה זו - ערב ר"ח סיון, ופרשת השבוע - פ' במדבר:

הלקט סק"ע).

(5) ראה לקו"ש חכ"א ע' 111 ואילך. וש"נ.

(6) שבת פח, א. וראה פי' ר"נ גאון שם.

(7) רמב"ם הל' חנוכה בסופן. וראה לקו"ש ח"ח

ע' 349 ואילך. וש"נ.

(1) שו"ע אדה"ז שם סתצ"ג ס"ה"ז.

(2) משלי י, כב. ירושלמי ברכות פ"ב סה"ז. הובא

בתוד"ה מאן דאמר - מו"ק כג, ב.

(3) ספרי בהעלותך י, י.

(4) שלכן קבעו ברכה זו בשבת דוקא (שבלי

הקב"ה - סיבת אהבת ישראל זל"ז -
 "אוהב מה שהאהוב אוהב" (15)
 "מתוך חיבתן לפניו מונה אותם
 כו" (16).

ומזה מובן שיום השבת הבעל"ט,
 ש"ק פ' במדבר, מברכים החודש
 וער"ח סיון, הוא הזמן הכי מתאים
 להדגשת אחדותם של ישראל.

ו. לאור כל האמור לעיל - באה
 ההצעה והבקשה דלקמן, בקשה
 נפשית:

- ביום השבת הבעל"ט, ש"ק פ'
 במדבר, מבה"ח וער"ח סיון, בעלות
 המנחה¹⁷ (שאו מתחיל כבר ענין
 האחדות דר"ח סיון (כנ"ל ס"ה)) -
 יתאספו בכל מקום ומקום רבים
 מישראל, אנשים ונשים וטף,
 "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו
 ובבנותינו"¹⁸, "שבת אחים גם יחד",
 להתועדות רעים, עד לסעודה
 כפשוטה ("גדולה לגימה שמקרבת")
 - אנשים לחוד ונשים לחוד (כמובן
 וגם פשוט), שבה ידברו דברי-תורה

שבת⁸, ולא עוד, אלא מכיון
 שלפעמים יכולים להתפלל "ערבית
 של מוצאי שבת בשבת"⁹, שאז
 מתפללים ביום השבת תפלת ר"ח -
 "יעלה ויבוא כו' זכרוננו כו' וזכרון
 כל עמך בית ישראל". ונמצא, שביום
 השבת הבא, ערב ר"ח סיון, ישנו כבר
 הענין דר"ח סיון, שאז הי' ענין
 האחדות (כהכנה למ"ת) בפועל ממש
 - "בחודש השלישי גו' ביום הזה
 (ר"ח¹⁰) באו . . ויחן¹¹ שם ישראל"¹²,
 "כאיש אחד בלב אחד".

ג) פרשת השבוע, פ' במדבר:
 התוכן דפ' במדבר ("לעולם קורין
 פרשת במדבר סיני קודם עצרת"¹³)
 הוא - מנין בניי, היינו, השלימות
 דכל בניי באופן של אחדות ישראל -
 שהרי ה"מנין" הוא באופן שכל
 ישראל שבמנין שוים, הגדול
 שבגדולים אינו נחשב יותר מא',
 והקטן שבקטנים אינו נחשב פחות
 מאחד¹⁴,

והמנין סיבתו אהבת ישראל (של

מהוריי"צ ח"ג ע' תכה.

(16) פרשיי ר"פ במדבר.

(17) להעיר מהשייכות דתפלת מנחה לגאולה -
 שבעלות המנחה נענה אליהו הנביא (ברכות ו, ב),
 מבשר הגאולה. ועאכור"כ מנחה שבת, "עת רצון" -
 שלימות התענוג דשבת ("רעוא דרעוין" - מעין
 ודוגמת "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"
 (המשך תרס"ו עק תקמב).

(18) ל' הכתוב - בא י, ט.

(8) שו"ע אדה"ז אר"ח ה' שבת טו"ס רצב.

(9) רמב"ם ה' תפלה פ"ג ה"ז. שו"ע אדה"ז שם

סרצ"ג ס"ב.

(10) שבת פו, ב. פרשיי עה"פ.

(11) ל' יחיד - תיכף ל"באו" ל' רבים.

(12) יתרו יט, א"ב.

(13) טוש"ע האור"ח סתכ"ח ס"ד. רמב"ם שם

פ"ג ה"ב.

(14) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1021 ואילך.

(15) "התמים" ח"ד ע' מה. אג"ק אדמו"ר

ישראל, ועד"ז בספריהם של כו"כ מגדולי ישראל שנתקבלו בכל תפוצות ישראל -

כולל - ההדגשה שבדבר, שההוספה באהבת ישראל ואחדות ישראל מבטלת את סיבת הגלות, ובדרך ממילא מתבטל גם (המסוכב) הגלות. . ועוד ועיקר - ש"איש את רעהו יעזורו", לעודד איש את רעהו (ואשה את רעותה) להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל עניני אהבת ישראל ואחדות ישראל.

בכלל, ובמיוחד - בעניני אהבת ישראל ואחדות ישראל¹⁹,

- החל מהמפורש בתושב"כ: "ואהבת לרעך כמוך", וכן בתושב"ע"פ: "רבי עקיבא אומר זה כלל גדול בתורה", ויתירה מזה: "זו היא כל התורה כולה ואידך פירושא הוא"²⁰, וכן פרטי הדברים בספר "משנה תורה" להרמב"ם²¹, ספר "הלכות הלכות"²², הלכה למעשה, עד לביאור רבינו הזקן בספר התניא²³ בגודל מעלת והפלאת הענין דאהבת

[נדפס בלקו"ש חל"ב עמוד 265 ואילך]

תורה על הפסוק "שבת אחים גם יחד" דוקא - פסוק שתוכנו הו"ע היחוד והאחדות.

(20) שבת לא, א.

(21) הל' דעות פ"ו ה"ג. וראה הל' אבל רפי"ד.

(22) ל' הרמב"ם בהקדמתו לספר הי"ד.

(23) פרק לב. וראה סה"מ"צ להצ"צ מצות אהבת ישראל. וראה קונטרס אהבת ישראל. וש"נ.

19) שהרי אע"פ שבכל עניני התורה מודגש ענין האחדות - "תורה אחת" שניתנה מ"ה' אחד" ל"גוי אחד בארץ" - מ"מ, מודגש הדבר ביותר בענינים שתוכנם הו"ע האחדות, ע"ד "כל העוסק בתורת כו' כאילו הקריב כו'" (מנחות בסופה). ולהעיר גם מסיפור הזהר (לעיל ס"ב) שהפעולה דירידת גשמים (הכולל כל הברכות) היתה ע"י אמירת

ה. בכרו או די התועמדיה בכל מקום זאלן ארוםנעמען דאס מערער אידן. "ברב עם" - כמובן דעיל (ס"א). אז דאס איז א זאך דאס איז נונע צו אַלגעמיינע. מיט קוקנדיק אויף שער פאליקום בין ישראל. אזוי ווי ס'איז געווען בא דען הקדמה צו מען תורה ברי"ה סוף אז אַלץ איז אַן אַינפאַרשטען געשטאַנען "כאיש אחר בלב אחר" - איז כדאי אז ס'זאל דאס פּאַרטיס זיין בכל האופנים און מיטן גרעסטן שטורעם (וויבאלד אז ס'איז אַלץ ענין הכי עיקרי. נונע לגאולה/כלל ישראל). און יעדערער און יעדערער זאל דאס איבערנעבן צו אלע די וועלכע זיי קענען דערנאייבן.

פענות הבתי"ק:

. . זאָלן אידן בכל מקום ומכל חוג זיך צוזאַמענקלייבן אין א התוועדות . .
סיי נשים און סיי טף (כמובן וכפשוט) אנשים ונשים בנפרד . . (אן אחדות
בלב - בפנימיות).

. . שתיית יין ואמירת "לחיים" פון יעדערן לכל המסובים, און "נכנס יין יצא
יצא סוד . . דער גילוי פון (סוד הקץ ו)הגאולה (וואס דאס איז דאָך מטרת
ההתוועדות.

. . רעדן במיוחד דברי תורה בענין אהבת ואחדות ישראל ובענין הגאולה,
ווייל אע"פ אז כל התורה איז מאחד (כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם
לעשות שלום בעולם [*] רמב"ם סוף הל' חנוכה...), פונדעסטוועגן איז
פארשטאנדיק . . (ואסתכל באורייתא וברא עלמא ובר נש קיים עלמא, פון
תורה ווערט עס נמשך בעולם), ע"ד כל העוסק בתורה בהלכות קרבן מסויים
כו' כאילו הקריב קרבן זה . . טוט עס אויף דעם ענין, ביז אז דאס ווערט
נמשך בגלוי אין עוה"ז הגשמי.

. . (אין א זמן זכאי להתוועדות . . בכל מקום ומקום בפ"ע, ווערט אויף א
התאחדות פון כולם יחד, ווייל) דער חילוק בזמן איז נאר למטה, משא"כ
למעלה איז דאס בבת אחת, "למעלה מגדר המקום והזמן רק שמאיר למטה
לכל מקום ומקום הראוי לו" . .

יומן מבית חיינו

ש"פ בחוקותי ה'תשמ"ו – ארבעים שנה

ש"פ בחוקותי, כ"ב אייר:

כ"ק אדמו"ר שליט"א הודיע שיקויים התוועדות (דבר חידוש! שהרי השבת אינה שבת מברכים).

בשיחה הראשונה דובר על דבר הקביעות דשבת זו ביום כ"ב אייר.

אח"כ דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א בארוכה ב' שיחות אודות בקשה נפשית שבש"ק הבאה יתאספו בהתוועדויות וכינוסי אחדות בכל מקום ומקום ושידברו ע"ד אהבת ישראל אחדות ישראל והגאולה.

בסיום ההתוועדות הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א על כך עוה"פ, ואמר שמעורר על כך פעם שלישית כדי שיהי' "בתלת זימני הוי חזקה".

את ההתוועדות סיים כ"ק אדמו"ר שליט"א באומרו "שכבר בימי הגלות האחרונים רואים בפועל ובגלוי ש... (כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן:) ניצט ניצט ניקאווא..."

סיום ההתוועדות הי' בשעה 5:20 לערך.

מנגזי האוצר

ר"ד מדברי הרבי ביהידות להרה"ח ר' שניאור זלמן גורארי' ע"ה
אור ליום ב' דר"ח כסלו ה'תשכ"ז

(א) בכלל דארף איך אלץ טאן, [עס] וואלגערען זיך סידורים און ספרים אויפ'ן פלאר. און פאר מנחה טוט מען מיר א טובה און [מען] הייבט דאס אויף, אסאך מאל פלעג איך דאס טאן, איצטער טוט מען מיר א טובה און מען נעמט אוועק די ספרים בכדי [אז] איך זאל דאס ניט דארפ'ן [דאס] טאן...

(ב) מען ענטפערט ניט קיין ב"ה וב"ש און אמן. בשעת איך בין געווען א יונגען האב איך געוואוסט אז סיי ב"ה וב"ש און סיי אמן זיינען וויכטיק, און [במילא זאל מען] ניט פארפעלן איינער פון זיי, בשעת איך בין דערנאך עלטער געווארן, האב איך אויסגעפונען אז אמן איז וויכטיקער, אבער פונדעסטוועגן זיינען ביידע וויכטיק, און מען פלעגט ביידע ענטפערן, דא אבער ענטפערט מען ניט אינגאנצן...

(ג) ביי אתה הראת (קודם הקפות) איז אינגאנצן ניט געווען א סדר, און דאס וואס איך האב געוואלט האב איך אליין געדארפט מכריז זיין און כמה פעמים האב איך אליין געדארפט אויסרופן די פסוקים, פארוואס כאפט מען זיך אליין ניט אז עס זאל זיין א סדר. אלץ דארף איך זאגן, און אלץ דארף איך וויסן, אליין כאפט מען זיך ניט אויף דעם. אלץ דארף איך טאן אליין דא... נעקסטע מאל וועל איך ארויסגיין אין מיט'ן...

(ד) קיינער אינטערסירט זיך ניט אין די שיחות, און קיינער ארט ניט וואס מען רעדט, און ווי איך האב גערעדט נעכטן אז איך האב געווארט צוויי יאר מען זאל פרעגן די קשיא און קיינער האט זיך ניט געכאפט. (הזכיר את זה חמשה פעמים). קיינער פרעגט ניט, און קיינער מאכט ניט קיין הנחות, און גיט זיי ארויס... א חוץ איין גערליצקייט א זון!, וואס מאכט די הנחות (און פארשיקט זיי אין גאנץ וועלט) און מען פארלאזט זיך בלויז אויף אים, אבער א חוץ אים מאכט דאס קיינער ניט [אויס].

מען העלפט אים ניט ארויס, ער איז דער איינציקע, מען רעדט א מאמר פון בעש"ט, פון מגיד, און מען גיט די גרעסטע כוחות, פודעסוועגן אינטערסירט זיך קיינער ניט אין דעם. (כנראה שהזכיר ג"כ אודות השיחות דתשכ"ה שאינם יוצאים לאור). צוויי יאר האב איך געווארט מ'זאל פרעגן קיינער האט זיך ניט געכאפט. (דיבר בזה בש"ק ש"מ כסלו)...

ה) עס איז שוין אדורכגעגאנגן פופצען יאר און מ'האט גארניט אויפגעטאן. מען מאכט ניט קיין קביעות'ן אין די שול'ן אויף לערנען, מען פארט ניט ארויס אויף טאן אין הפצת המעיינות, גארעליק איז אוועקגעפארן מעבר לים², טוט ער, ער האט דא קאזענס אין אמעריקא וואס טוען גארניט, איז אפשר וואלט מען זיי אויך געדארפט שיקן מעבר לים, עס זיינען פאראן אסאך בעלי בתים וואס דארפ'ן דא ניט זיין און אוועקפארן אויף טאן... צוליב וואס ער שטעלט... פארוואס היינט...

ו) אלץ איז דא אין סדר, א חוץ בשעת מען האט פארבריינגט תשכ"ה יעדן שבת, דעמולט איז מען געקומען מיט א סדר מיר זאגן אז דאס שטערט שלום בית, און אויך איין מאל איז נישט געווען ענוג, מ'האט מורא געהאט אז איך פארשטיי נישט אינגאנצן, האט מען מיר געזאגט נאכאמאל.

ז) מען טוט ניט אין די שיחות, און אפילו דעם שיעור וואס מ'האט אין לערנען די שיחות (שיעור של ר' מענטליק) לערנט מען, אבער גאר ניט, (עס איז נאר בכדי מיר צו זאגן אז מ'לערנט), מ'זידלט זיך וכו'...

(ואמר רז"ג שאינו אמת, שלומדים וכו') [ואמר כ"ק] אד"ש, אזוי האט מען אבער מיר געשריבן אז מ'לערנט נישט...]

ח) עס³ איז שוין אדורך געגאנגען פופצען יאר און מ'האט גארניט אויפגעטאן, נאר מ'מאכט ניט קיין קביעות'ן לערנען אין די שול'ן אויף לערנען, מ'פארט ניט ארויס אויף טאן אין הפצת המעיינות, גארעליק איז געפארן מעבר לים, טוט ער, ער האט דא קאזענס אין אמעריקא וואס טוען גארנישט, און אפשר וואלט מען געדארפט זיי אויך שיקן מעבר לים, עס איז דא אסאך בעלי בתים וואס דארפ'ן דא נישט זיין נאר אוועקפארן אויפטאן... די יונגע לערנען זיך פון די אלטע און טוען גארניט, די איינציקע וואס מ'קען האפן איז די בחורים וואס הארעווען זיך איצטער אין זאל און זיי וועלן טאן... (ואילו די בחורים וואס לערנען זיך פון די וכו'... די איינציקע וכו'... איז אויף די קינדער?)

(2) הר"ר גרשון מענדל ע"ה גרליק שנסע לאיטלי' בשליחות כ"ק אדמו"ר בשנת תשי"ט.
 (3) תוכן זה להמדובר כאן (אות ח') כבר נזכרה לעיל (אות ה'). ואולי חזר ע"ז כ"ק אדמו"ר יותר מפעם אחת. ולהעיר מהנכתב לעיל אות ד' "הזכיר את זה חמשה פעמים".

דער רבי האט איבערגעלאזט ארבעט איז מיין חלק טו איך, מ'דארף אבער אויך איך
דער אנדער חלק...

[הוספה]

בנוגע להקפות אמר: פארוואס האט מען ניט אויסגערופן אז אמירתו לגבוה
כפשירתו להדיוט, הרב גוטניק שי' מאוסטרלי' הציע לכ"ק אד"ש לשלוח עשר
בחורים לחזק הישיבה תו"ת באוסטרלי', ושאל כ"ק אד"ש, און וואס וועט זיין מיט
גשמיות, ואמר הנ"ל אז איך נעם דאס אויף מיר, ואמר כ"ק אד"ש, א וואונדערליכע
הצעה, נאך בעסער ווי שלוחים, די בחורים פון דאנעט ווערן אבער נישט גיין (עס
וועט זיין שווער צו פועל'ן ביי זיי) ווייל ביי זיי איז דער עיקר דער שבת מברכים
דער פארבריינגען (ואילו זיי מיינען אז די גאנצע וועלט שטייט אויף דעם
פארבריינגען) אויב איר וועט צופיל ריידן מיט זיי וועגן דעם קענט איר אין א
האלבע שעה פארלירן דעם גאנצן איינדרוק וואס האט געמאכט אויף זיי.

די בחורים פון קנדא מאנטריאל וואס סיי ווי סיי זיינען נישט דא אלע שבת מברכים,
קען זיין אז זיי וועלן פארן, והמשיך [כ"ק אד"ש], איר זאלט אריינגעבן הצעות פון
די בחורים, וואס ווילן פארן און איך וועל אויסקלייבן, און מיט די עלטערן, וועל
איך זיך אויספראווען...

ב.

יחידות לא' מעסקני חב"ד באה"ק
תשרי תשל"ז

אינני שומע ממך אף פעם על קביעות עתים לתורה, ומכיון שאינני שומע סימן שאין לך קביעות עתים, כי אם היה לך קביעות עתים בוודאי היית מדווח לי, שכן בוודאי רצונך לגרום לי נחת רוח.

וזה שאין לך קביעות עתים לתורה, זה מטיל בספק ובסימן שאלה את כל העסקנות ציבורית שלך, וכפי שאומרים כל שבת "וכל מי שעוסקים בצרכי-ציבור באמונה - הקב"ה ישלם שכרם". מהו ה"שכרם"? לכל לראש שיהי' להם הצלחה רבה בלימוד התורה. שהעסקנות הציבורית שלו לא תפריע ללימוד התורה שלו. וכפי ששאלו פעם ה"צמח-צדק" שהי' לו אלפי אלפים של חסידים - איך הוא מספיק לכתוב כל-כך הרבה דברי תורה, וענה ה"צמח-צדק" שכשיש סייעתא דשמיא יש גם "נביעת הקולמוס". ואפילו שאף אחד לא יכול להשוות את עצמו ל"צמח-צדק", אבל "שמך מנהו" יש לכל אחד, וכאמור, המבחן אם הוא באמת "עוסק בצרכי ציבור באמונה" - שזה לא מפריע ללימוד התורה ולעבודת ה' שלו. ומי שבכלל אין לו קביעות עתים איז דאס א ווילדע זאך און א ווילדע הנהגה.

כל זה הוא בקשר לעוסק עצמו, אבל האמת היא שמי שאין לו קביעות עתים - זה פוגם בכל העסקנות ציבורית שלו. וכפי שרואים במוחש שעסקן או שליח ככל שיש לו יותר קביעות עתים לתורה כך גדולה יותר ההצלחה בפעילות שלו, וכן להיפך.

און די הבהלה שבדבר - אז דו שלעפסט מיר אריין אין דעם. כי ההצדקה שלך שאין לך זמן ללימוד התורה הוא מכיוון שאתה עוסק בעניינים שלי! און אלעס בין איך שולדיק!

ועל-כל-פנים שמכאן ולהבא יתוקן הדבר, ובהחלטה נחושה באופן של "אזוי און ניט אנדערש". שלא יעבור שום יום בלי קביעות עתים לתורה, וכל המוסיף מוסיפין לו בכל העניינים, לכל לראש בהצלחה רבה ומופלגה בכל העסקנות הציבורית שהוא ממונה עליה, ועד לחיים הפרטיים, בבני חיי ומזונא רויחא, כפשוטו, למטה מעשרה טפחים.

ג.

שיחת ש"פ במדבר תשל"ד

בענין "מיהו יהודי"

א. וכאן המקום להעיר על דבר המבהיל, שהרי כאן מדובר בישראל שה"ה בכלל "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", ומ"מ אומרים שעושים הגדרות וחילוקים, שאומרים שצ"ל ושמרו את כהונתם והזר הקרב – היפך החיים, שצריך לשמור על ישראל שלא יכנסו למקדש, הגם שלכאורה הרי הוא רוצה לעשות עבודה, אלא שאינו יודע חומר הענין, שלכן אומרים שצריכים לשמור על הישראל שלא יקרב, וכדי שלא יהי' ענין של היפך החיים, שכל זה הוא מדובר בישראל "אז מ'לאזט ניט צו א חלק אלוקה ממעל ממש".

והם רוצים "אריינשלעפן א גוי אין קדושה", באה"ק, שזה גורם היפך החיים, "אבי ער זאל האבן א ביינקל", ששניים אלו הרי נשארו השריים ושרי שריים מאלו שהיו בממשלה, ומ"מ לא יכולים לפעול על עצמם "אז זיי זאלן זיך אפקלעפן פון די ביינקלאך", וכמדובר, שעכשיו הרי הנסיון הוא הרבה יותר קל שהרי נשארו רק שניים.

שבזה ה"ה מזיק לעצמו, להסביבה, לכלל ישראל, אפי' להמפלגה שלו. שהרי עכשיו גם הוא מודה שזה אינו "הישג דתי", ושצריך להיות גיור כהלכה ואין צריכים להכנס בהממשלה, וצריך להלחם בעד דבר ה' זו הלכה. א"כ, למה הוא יושב ומשתתף עכשיו בהממשלה יצא עכשיו!, אומר אכלתי ואוכל עוד, שלכאורה הרי ישנו פס"ד של רבנים, ורבנים שלהם ג"כ, וגדולי התורה בכל מקום שהם ע"ז טוענים הם שהרי זה "ממשלת מעבר" "קערטייקער", ולכן אינו יכול ליצא, זה אינו אמת, הוא יכול לצאת אפי' עכשיו, אף א' לא מחזיק אותם בע"כ, ואפי' אם יהי' ברצונו יגרשו אותם לע"ל, ובע"כ יכולים לגרשם אפי' עכשיו.

ב. המצב עכשיו ה"ה גלות מר, חושך כפול ומכופל, הרי מחפשים הכל

אצל הגוים, וכורעים ומשתחוים להם, הרי לכאורה רואים מעשה אצל הגרועים ופחותים שבאומות², שהפרעמיער³ של מדינה אחת שהכסא שלי ב"ה גדול משלהם (שהם הרי מסתכלים רק על הכמות) (שאם היו מסתכלים גם על האיכות הרי לא היו לוחמים על דבר הוי' זו הלכה) ובכמות הרי אצלם יש רק שלש וחצי מליון ואצל המדינה ההיא יש פי עשר), לא התבייש וירד מכסאו שהפרומיער הזה הרי משכו אותו שיבא אל המקום ששוכבים שם הקדושים והטהורים, והשתדלו שילבש "יארמולקא", שזהו דבר המבהיל ביותר, שה"ה אותם דייטשן שהיו.

יכול להיות שהוא בעצמו ב"ה מחסידי אומות העולם, אבל הרי לא בא כאיש פרטי אלא כבא כח ממדינה ההיא (שיכול להיות שהוא בעצמו לא עשה כלום⁴ אבל אפשר אביו, אחיו, דודו), ומחכים על ההסכמה שלו שאלו הקדושים והטהורים הם קדושים⁵, און מען שטייט ארום, ומחכים שאפשר ירד דמעה ואם לא יוריד הרי מתכעסים עליו.

אבל אלו, הרי מסתכלים רק על הכמות, שבזה הרי "אתם המעט מכל העמים"⁶, (שבענין האיכות הרי הגדלות הוא באין ערוך), ולגבי זה, הרי אצלם (באה"ק) יש רק שלש וחצי מליון "עם הערבים" ואצל המדינה ההיא הרי יש פי עשר, פי חמש עשרה, והם (השרים) הרי אין להם שום דעה בממשלה, והוא, ה"ה הפרעמיער, ויש לו כל הדעה, ומ"מ לא התבייש מלירד מכסאו והם לא יכולים לפעול אצל עצמם זיך אפקלעפן פון ביינקל, הרי יכולים להתלמד מבראנדט⁷.

ג. ואם היו מציעים להם להיות ששרים במדינה ההיא, הרי היו עוזבים הכל והולכים שם, אבל איני יודע אם היו רוצים ליקח אותם.

הם⁸ טוענים שמכבים בזה את האש, ולכבות את האש אינו נוגע אם המים

(2) שהרגו ר"ל כו"כ מישראל.

(3) הכוונה הוא על ראש הממשלה של מדינת אשכנז.

(4) הכוונה על רציחת יהודים ר"ל.

(5) ומעניקים לו בשביל זה מדליא.

(6) ואתחנן ז, ז.

(7) כנראה שם של ראש ממשלה הנ"ל.

(8) ראה גם תו"מ חס"ט ריש ע' 20. וש"נ.

הם נקיים או לא, אבל הצרה היא שהם שופכים "קעראסין" על האש (שזה אינו מים ואפי' אינו מים מלוכלכים) הגם שהוא ג"כ נוזל. אעפ"כ ה"ה מגדיל את האש. ואה"נ שהוא שר מ"מ היא לא יודע כלום וכל מה שיודע ה"ז מהעתונות.

וכאן המקום להעיר על דבר מבהיל ביותר, שאילו יצוייר שהמחבלים לא היו הולכים בדרך זה שהלכו, אלא היו נכנסים דרך לוד הרי ברור שהיו נותנים להם 25 אלף דולר להסדרותם, ואז היו כבר לא יכולים לעשות כלום ואדרבה יכניסא שאילתא על העניין כזה, בכנסת, הרי ברור שהיום מסכימים, כי לפי מצב החוק עכשיו היו צריכים לתת להם.

ובכלל (ואדרבה) הרי חסידי אומות העולם לא היו בכלל עושים ענין כזו, לפי שזהו היפך הצדק להמיר דת בעד 25 אלף דולר, ואלו שרושמים עצמם אל ענין כזה, ה"ז, או לפי שהם מושחתים, או שלא יודעים חומר הענין.

מבקשים מחוץ לארץ, שיעשו לחץ עליהם (שישלח טעלעגראמעס וכו'), שהם ימסרו נפשם ויכנסו להממשלה!! וכאן הוא הצרה, שהה 100,000 יהודים עומדים ושותקים, שלכאורה ה"ה מנהיגים וצריכים הם ללחום בעד ההלכה!, אלא שהם נמצאים בשאול תחתית.

אמת, שצריכים לפרנס עניי עכו"ם - מפרנסים עניי עכו"ם עם עניי ישראל, אבל לא לעושים יהודים. הם טוענים שהם כהלל, הרי הלל בעצמו אמר להגר, שרצה להתגיייר בתנאי שישמוני כה"ג⁹, שהלל אמר לו שאינו יכול להיות כה"ג, שמהטעם שאומר לו, הרי מובן שמה שענה לו כך, ה"ז לפי שזהו מה שביקש ממנו אבל באמת, הרי מובן בפשטות, שאם ה' מבקשו שיעשנו כהן הדיוט או לוי, ה' ג"כ עונה לו כך.

[מכאן עד סוף השיחה יצא לאור בפ"ע מוגה ע"י כ"ק אדמור שליט"א¹⁰].

(9) כמבואר בשבת לא, א

(10) בהוספות ללקו"ש ח"ג ע' 211 ואילך.

ד.

קטע משיחת ש"פ שמיני תשל"ה

בענין מצב העזובה בשכונה

. . עס איז דא אזעלכע, וואס ווען מען רעדט זאגן זיי אז מען איז נתעורר געווארן, אבער טאן עפעס טוען זיי נישט, זיי שיקן א צווייטן טאן אבער אריינטונקען א פינגער אין הייסע וואסער ווילן זיי נישט, זיי דאגה'ן פאר זייערע ב"ב, איי מוז מען טאן אין די ענינים פון עסקנות, פארלאזן זיי זיך אויף דער אויבערשטער, און אז מ'גיט זיי א פרעג בנוגע זיי און זייערע ב"ב – פארוואס פארלאזט איר זיך דארטן נישט אויף דער אויבערשטער, האבן זיי נישט וואס צו ענטפערן.

בנוגע די שכונה איז שוין א חזקה יארן דורך געגאנגן זינט מען האט דערמאנט וועגן דעם¹, גיט מען א קוק וויפיל מען האט געקענט אויפטאן און וויפיל האט מען אויפגעטאן, (והגביה את קולו) צענדליגע טויזענטע דאלארן האט מען געקענט באקומען אין א כשר'ן אופן פאר אויפבויען די שכונה, פארוואס האט מען עס נישט געקראגן? ווייל ס'איז נישט געווען ווער צו עס נעמען! קיינער האט נישט געוואלט א ביסעל טאן, צענדליקע טויזענטער דאלארן, קיינער האט נישט געוואלט איינטונקן א פינגער אין קאלטע וואסער...

און מיט די איינוואוינער וואס רוסיש'ע און פוילעשע און פון רומעניע קומען אידן, וואס זיי קומען דורך איין ארט "האייאס"², און זיי וואלטן זיך געזעצט דא אין שכונה ווייל דא איז גרינגער פאר זיי אין שפראך און אין פרנסה, אבער קיינער האט דאס נישט געבאדערט, קיינער האט זיך נישט אביסל א רוק געטאן צו אפשר גייען ריידן מיט די אידען זיי זאלן זיך באזעצן, און דאן זיינען געווען עטליכע וואס

(1) באחש"פ תשכ"ט, ראה תו"מ חנ"ו ס"ע 132 ואל"ך.

(2) ארגון שעוסק בקליטתן ומדריך ומכוין אותם היכן להתיישב כו'.

האב'ן זיך געצוואונגן אריינקלייבן זיך דא אין שכונה, איז קיינער פאלט נישט איין צו גיין זיי מאכן די לעבען גרינגער, געבן פרנסה א דירה (וכיו"ב), און וויפיל זיינען יע דא אין געגענט און ווילן ארויספארן...

עס זענען דא אזעלכע וואס שלאפן אדער מיט פארמאכטע אדער מיט אפענע אויגן, עס זענען דא אזעלכע וואס ווערן נתעורר אדער נתפעל, טוען זיי גארנישט, דא מאנט מען נישט קיין מס"נ, נאר איינטונקן א פינגער אין קאלטע וואסער, אדער אפשר צוויי פינגער, עס איז ר"ל וואס מען האט געטאן צו דעם געגענט, און דאן נאך צו, זענען דא אזעלכע וואס וועלן גייען צו טאן און זאגן אז צו טאן³ דארף מען אים זאגן ערשט אל"ף און נאך דעם ביי"ת, און צו קיין אנדערע וויל ער נישט צוהערן נאר דווקא איך דארף אים זאגן וואס צו טאן אזוי קען ער אלע טענות אויף מיר ארויפלייגען...

מ'האט גערעדט וועגן דעם מקווה, מען גייט אריין אין מקווה איז ר"ל מען קאן זיך אויסגליטשען עס איז למעלה מדרך הטבע וואס מען גליטשט זיך נישט אויס איך בין דארטן אריין נאר א יאר צוריק און עס איז געווען א בושא צו קוקען, ס'איז געווען גליטשעדיג און אן קיינע זאכן צו זי אנהאלטן און עס איז געווען פינסטער - דאס איז דאך דער מקווה לעבן דער ביה"כ פון דער נשיא דורנו - האב איך זיך נאכגעפרעגט ביי די עסקנים האט איינער געענטפערט אז די אנ"ש האבן אנדערע מקוואות און דערפאר דארף מען נישט פאריכטן דער מקווה, אז א איד מכל קצוי תבל קומט אין 770 און וויל עפעס לערנען אדער דאווענען שיקט מען עס אין דער מקווה, וואס וועט זיין אז ער גליטשט זיך אויס, איז דאס די שולד פון די וואס האבן דאס געדארפט פאריכטן, עס איז דאך א מקווה לעבן 770 פון נשיא דורנו, און דער "גאנצער שכונה" איז דער שכונה וואס נשיא דורנו האט אויפגעקליבען און האט געגעבן ברכות וואס זיינען מקויים געווארן,

(3) שורה הבאה ע"פ הנחת לה"ק מכיון שנחתך בהנחה הזו.

און די זעלבע מענטשען (כאן בכה קצת) האבן פארדינט פון די ברכות, ווי קענען זיי נישט איינטונקן איין פינגער אין קאלטע וואסער צו מאכן דער שכונה ווי עס דארף זיין, וואס דער גוטס פון ביה"כ 770 איז אפייניגיק אין דער שכונה ארום איר, און דאס איז ק"ל.

און נאכמער, מען גיט א קוק ארום [והסתכל על העולם] און עס דוכט זיך ווי מען רעדט צו די פיר ווענט, אויב איך וואלט נישט גערעדט וואלט איך אויך פארפרארען געווארן, מען זיצט אין א "רעפידזשעריידער"⁴.

ה.

מענות קודש

מענות הרבי מזמנים שונים

[קיצ, תשמ"ג]

מענה לאשתו של ר' אברהם מנחם מענדל וועכטער שכתבה שסובלת (יחד עם בעלה) מרדיפות במקום מגורי, והיו נאלצים לעבור מדירה לדירה (חלקה נדפסה בקובץ "צרפת-פרצת" גליון ע"א ע' 395. המענה במילואה מתפרסם כאן בפעם הראשונה מההעתקה באדיבות משפחת הנמען שי):

כפשוט היסח הדעת לגמרי כי אין בהם ממש כלל

וכתב כ"ק אדמו"ר על צד המכתב (כנראה שהזכירה שכשהם נמצאים בדירה פחות מחודש אינם קובעים בה מזוזה – כפי ההלכה בזה):

יקבעו מזוזות כפשוט!?

לולי כתבה לא האמנתי כלל וק"ל – וכי בשביל שאין חיוב ע"פ שו"ע – לא יקבעו מזוזה על פתח ביתם!?

אזעה"צ

[מענה]

בפני אהליה בתעלם
 צ' אצוים יעם אוקימת
 ישיעג התנה וס'
 א. ג. יתהצ ומ'

מענה לאי ששאל האם עליו להתעסק בעניני הפצה שונים או (כפי שכתב במכתבו) ש"רק עלי לשבת בישיבה ולעלות בדרגתי" (מצילום הכתי"ק):

בכדי להצליח בהפצה צ"ל מקודם הכנה מוכרחת – ידיעת התורה וכו'

מוכתבי ההסידים

א.

זכרונות מליובאוויטש

מאת הגה"ח ר' זלמן שמעון דווארקין ע"ה

א) הסדר של הישיבה בליובאוויטש הי' באופן כזה: מתחילה למדו שנה וחצי עד שני שנים בעיר שצעדרין. בחורים שלמדו שם היו לערך בן י"ג-י"ד שנים. הסדר שם התחיל בשנת עת"ר. סדר היום הי': בשעה 8:00 בבוקר התפללו שחרית, ובשעה 9:30 בבוקר התחיל סדר הלימודים שנסתיימו בשעה 8:00 בערב (עם הפסקים באמצע, כמובן). בשעה 8:00 התפללו ערבית, ואח"כ אכלו סעודת ערב. משעה 9:00 עד 10:00 למדו חסידות. המאמרים היו מלקוטי-תורה - מאמרים מלוקטים (בזמן הראשון), ובזמן השלישי למדו דרך מצוותיך. בדרך כלל הי' זמן הלימודים מסוכות עד חג הפסח ואח"כ התחיל זמן חדש.

ב) אצל אנשי העיר היו תלמדי הישיבה נחשבים בכבודיק.

ג) אם תלמיד לא נהג כדבעי, נתנו לו קנס. הקנס הי': או שלא יותן לאכול או שלא יותן לבושים מהישיבה. כתוצאה מזה נסעו כמה בחורים מהישיבה ולא חזרו עוד.

ד) שיעור הי' על שני שעה. בבימה"ד ישבו חמשה בחורים לכל שולחן מכל צד, והיינו עשר בחורים לשולחן.

ה) בהישיבה היו גמרא'ס כו' אבל לא היו מפרשים כ"א איזה מהם. בחורים עשירים קנו מפרשים. למדו שם פנ"י, שיטמ"ק, ועוד. וכן עשו הכנה להשיעורים.

(ו) פעם נסע ראש ישיבה בלי רשות, וכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע לא הסכים לזה, ואח"כ ל"ע ול"ע נחסר לו ילד כו', ותלו בזה הענין.

(ז) לאחר סיפור הנ"ל, חיפשו ראש ישיבה חדש. כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע אמר שיתן מאה רובל בעבור ראש ישיבה, וכמובן באו כמה מתנגדי"שע ראשי ישיבות מפני שהם קיבלו 30-40 רובל לחודש. וכן נתפרסם הדבר ע"י העיתונים, וכמה מהם באו. לפועל בא אז ג"כ ראש ר' זלמן בער ע"ה, חסידי"שער איד, ובא לליובאוויטש אז ע"פ בקשה, ונכנס לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע ואמר לו כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע: "מען דארף האבן א ראש ישיבה אין שצעדרין, מיר ווילן איר זאלט זיין דער ראש ישיבה, געלט וועלן מיר געבן וויפיל איר ווילט, קענען קענען מיר געבן 100 רובל א חודש, וויפיל איר וועט ניט וועלן קענען מיר אייך געבן, אויב איר ווילט מער קענען מיר אייך געבן".

קיבל עליו להיות ראש הישיבה, לערך שנת תרע"א.

(ח) התחילו עוה"פ לחפש ראש ישיבה, וזה נמשך עד הקייץ. מכיון שעדיין לא הי' ראש ישיבה, הפסיקו מלשלוח לשצעדרין ונשארו בליובאוויטש, והודיעו בעיתונים אודות הענין. כמה מהם באו בגלל זה, וכמה נשלחו בחזרה, ושלחו איגרות איזה מהם שרוצים שיבואו, ומהם יבחרו מי יהי' הראש ישיבה.

והסדר בזה הי' שהבחורים יבחנו ראש ישיבה וואס עס וועט זיי געפעלן אז הוא יהי' ראש הישיבה. כל הקייץ באו ראשי ישיבות ונשלחו חזרה, עד שלפועל בא א' ושמו ר' שמואל גרין ע"ה, א חסידישער איד. מכיון שכל ראש ישיבה הי' צריך לומר שיעור בכדי שהבחורים יאמרו מבינות שלהם, כשבא אצלם אמר: "וואו, ווען איר ווילט, פרעגט".

לפועל, רצו אותו בתור ראש ישיבה. אבל הוא הי' רב בעיר פלונית, וכששמעו אנשי העיר אודות זאת, שלחו דלגצ'י לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע שלא יעזבוהו בכדי להיות ראש ישיבה, מכיון שיש לו כבר שטעלע בתור רב בעיר שלהם, ולפועל לא קיבלוהו. הוא לא הי' מרוצה מזה.

(ט) בחודש חשוון תער"ב בא ראש ישיבה א' לליובאוויטש שרצה להיות

ראש ישיבה, ואמר: "איך וועל אייך שוין זאגן א שיעור כזהר הרקיע".
הוא הי' מתנגדי' שע רב מקאוונער.

כשבא לליובאוויטש [בליובאוויטש הי' בחודש חשוון זומפ [אגם] כסודם, וכשהנ"ל בא, תקע רגל סוס א' בהזומפ, וע"י נס איז ער ארויסגעקראכץ] בא בישיבה והציע ששיעור א' יאמר איפה שרבים רוצים ושיעור א' יאמר ע"פ רצונו באיזה מקום שרוצה. וכך הוזה. ביום הא' אמר שיעור איפה שרצה. – מתחילה ביקש שיתנו לו שטענדער, כמובן שבליובאוויטש לא היו שטענדער'ס, ועמדו אצלו בכדי שישען עליו.

אחר שיעור הראשון היו הכל מרוצים מזה. ביום הב' שאל איפה רוצים שיאמר שיעור וענה ר' יחיאל (חסיד'י'שער איד) שמכיון שעכשיו הוא חודש חשוון בתחילת הזמן יאמר שיעור בתחילת הגמ', ואז למדו גמ' ב"ק לכן יאמר על המשנה. הוא התחיל לומר השיעור על דף ב' על המשנה, און מען האט עם באווארפן מיט שאלות. אח"כ התחיל לומר וללמוד רש"י, ור' יחיאל התחיל עוה"פ להקשות עם שאלות. הנ"ל לא הי' מרוצה מזה הסדר, וסגר הגמרא ואמר: "איך קען אזוי ניט לערנען", ונסע מליובאוויטש. לפועל למדו הבחורים הצעירים בקליינעם זאל בפ"ע ולא עם התל' הגדולים. אחר קצת זמן נעשה ר' שמואל באריסעווער ראש ישיבה. הוא לא רצה, אבל לפועל קיבל.

(י) פעם הלך ר' שמואל באריסעווער על הים לשוט עם ר' דובער ריווקין ע"ה, ואמר ר' בער שישאלוהו מה שרוצה. הנ"ל שאלוהו קושי' מה שתוס' שואלה במס' חולין, והוא ענה מה שתוס' עונה. אח"כ שאלו קושי' השני' מה שתוס' שואלת שם והוא ענה מה שתוס' עונה, לאחמ"כ אמר לו שאף פעם לא ראה תוס' הנ"ל.

(יא) סדר הי' בקייץ, שבערב היו הולכים בארבע מאות אנשים לשוט בהטייך שנמצא שם אצל העיר. וכן הי' ג"כ ביום ו'. עלטערער בחורים לא הי' להם סדר ביום ו', כ"א בחורים הצעירים הי' להם סדר עטלעכע שעה. אז הלכו כולם אל הטייך והיו שם כמה שעות, בטייך וכן אנגעווארעמט זיך על שפת הנהר.

(יב) בשנת עטר"ת הי' גביר א', א פוילישער איד, א חסידי'שער איד, ושמו ר' שמואל ליינפארט ע"ה שהי' נוסע ל'פוילישער' וכן לליובאוויטש. הוא הגיע לליובאוויטש קודם לזה, אבל אז הגורארי'ס עשו בשבילו התוועדות, שם הי' נוכח ר' שמואל גרונום ע"ה, ודיבר. הנ"ל התפעל מזה לגמרי ואמר שהוא פה מפיך מרגליות.

לאח"ז כתב הנ"ל צוואה, שמכיון שיש לו ספרים רבים, במילא לאחר ק"כ שנה, נותן הכל לר' גרונום שהוא ישער כמה עולה חשבון הספרים. ואכן כך הווה, לאחר שהנ"ל נפטר קבלו מה שרצה, ורש"ג עשה מה שהוטל עליו, ומכרו כמה ספרים, ומצאו שלא הי' לו שום ספר נגלה. רק ספר א' מצאו שיש בו חסידות והי' לבסוף מכורך עם שו"ת הר"ן, ובטח אם הי' יודע שיש בו נגלה וואלט ער דאס ניט געהאלטן.

הי' לו ביכל מכת"ק כ"ק אדמו"ר הצ"צ נ"ע (הגורארי'ס קנו אותו), וכן סידור אדמו"ר הזקן שהי' שני סידורים, א' תפלות חול וא' תפלות שבת. מכרו הכל.

(ג) בליובאוויטש האט מען גערייכענט, וכן בראסטאוויטש הי' אפשר ליקח טאבאקא במחיר קטן לחודש צייט.

(ד) סיפר [רוז"ש] שהרש"ג וכן ר' מענדל הארענשטיין הי"ד לא למד בליובאוויטש.

(טו) בראסטאוויטש פגש כ"ק אדמו"ר שליט"א לפעם הראשונה. הוא הי' אז בבית הרב, וכנראה מקושר עם עניני השידוך. הי' פעם אז ער האט געדארפט פארהערן תלמידי הישיבה, אבל לפועל האט ער זיך אפגעזאגט. הי' בכל פעם פארשלאסן, ולא הי' מסתובב בהזאל עם הבחורים, כ"א אפגעזונדערט.

[בקשר לזה סיפר א' מהחברים של הרוז"ש מה שקרה פעם עמו, שפעם נסע לראסטאוויטש ובדרך התעכב אצל כ"ק הרלווי"צ ז"ל, והרלווי"צ ביקש ממנו שישאר אצלו לשתי שנים, וכך הוה. אח"כ סיפר שבערל ולייבל הם עילוויים, משא"כ יבלח"ט כ"ק אדמו"ר שליט"א קען ער אים נישט, וד"ל].

טז) אמרתי פעם לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע שכשאר אני נוסע מחוץ לניו יארק אני מרגיש עלענט, וענה כ"ק אדנ"ע: "דו ביסט נישט עלענט, וואו דו ביסט טוסטו פאר הרבצת התורה, בין איך מיט דיר".

ב.

מכתבי יומן מבית חיינו

נכתבו ע"י הרה"ת ר' שאול שי' וילהלם משך חודש טבת תשנ"ב

א.

ועש"ק פ' שמות - תשנ"ב - שנת הצדי"ק

כ' טבת, יום הילולא דהרמב"ם.

ברוקלין.

אליעזר! משה!

היום עבדו כו"כ עובדים בחדר של המהרי"ל שי' לתקן מכונת חימום, וכדרכם של העובדים בכגון דא, משאירים את הדלת (של המהרי"ל) פתוח. בשעה 2:30 אחה"צ הגיע המשב"ק ר' שד"ב גאנזבורג וראה שכל העובדים בחוץ והדלת פתוח, וצעק שזה אסור וכו' להשאיר את הדלת פתוח וכו' ונכנס ונעל את הדלת, ועבר 10 שניות ויצא בריצה וצעק לעבר הגבאי ר' זאב שי' כ"ץ (שעמד שם ודיבר עם הת' שי' מונדשיין) "פייער" מיד הגבאי רץ לקרוא למכבה אש.

ואני שעמדתי בפניה קינגסטאן - איסטערן פארקווי עם הת' מיכאל שי' דאנאו רצו ל770 והחדר של לייבל בוער באש... הדלתות שלו? בחדרו הכסא השולחן בוערים באופן מבהיל... והגוי שעבד צעק מיד להביא מים וכיו"ב, ומיכאל רץ ל7:49, והביא משם 'פיייר עקסטינגווישער', והגוי נכנס לשם והפעיל את זה אך ללא תועלת,

רצתי מיד למזכירות להודיע לריב"ק והוא לא שם, רצתי לביתו והוא לא שם... רצתי ל770 ונכנסתי ליד געה"ת, (עד עכשיו הגיעו ה'פייער דעפארטמענט' (שלקח זמן מרובה מ6 ל10 דקות!!!) ובנימין משתעל(?)) באופן מבהיל שא' בטעות פתח את הדלת של בין געה"ת לחדרו של המהרי"ל, ונכנס לשם עשן וכו', ובנימין דפק על הדלת של הרבי, ונכנס ויצא לאחר כמה שניות ואמר שהרבי יוצא, מיז הזזתי את השטענדער וכו'

מהכניסה ל770, ולפועל הרבי לא יצא. שד"ב ג. והריב"ק נכנסו לאחר כמה דקות עוה"פ, ושמעתי לאח"ז שהריב"ק נכנס כו"כ פעמים, וביקש שהרבי יצא אך הרבי לא רצה בשום אופן.

העשן מילא את כל 770 בהספריה ומהקומה הג' פתחו כל החלונות ויצא עשן... מבהיל ממש כאילו יש (מחתרת וכיו"ב) למטה מ770 עכשיו משטינקט פון רויך חצי ביה"כ מלא מים וכו' המהרי"ל הגיע בחמש לשלוש ולא האמין מה שראה... החלונות שם (בחדר של חנינה) שבורים וחדר שלו הרוס ממש, יודל ק. מאד עצבני, די נערווען ארבעטען שטארק.

זלמן ליפסקר אמר להוריד א' מה'בולעט פרוף' חלונות מחדרו של הרבי ופתחו את החלון. השעה הי' למעלה לערך 3:17, בזמן זה הי' רבד"ב ג. בחדרו של הרבי והתקין ? גדול ע"י החלון הפתוח, לקח לו הרבה זמן, ועד שגמר הרבי חזר ממנחה?... וראו אותו בתוכו וביקש מהנ"ל לקחת את כנ"ל משם. כנראה החדר של הרבי הי' מסריח, ואחר מנחה נכנס דר. פעלדמאן לבקש מהרבי לא להשאר ב770 ? בת ונראה מה שיהי'... עתה נודע לי שעובדים קשה לתקן מה שיכולים ? אבל ב"ה בניסי ניסים ממש לא נפגע שום דבר בחדרו של הרבי. ה'פייער' התחיל ממשוהו ב'עלעקטריק', וב"ה שבחדרו של הרבי יש 'לייז' נפרד.

ד"ש ממענדל פעלער.

בשו"ט גוט שבת, שאול

ב.

פרשת וארא - תשנ"ב - צדי"ק שנה

לכ' ידידי האה"ת . .

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

אני נסעתי מניו הייבן עם אחיך יהושע שיחי' במכונת של הארון, וכדלקמן.

בשעה 1:50 אחה"צ הגענו ל770, ומיד נודע לנו שכ"ק אד"ש יוצא ללוי', חיכינו כעשר דקות בשעה 2:04 יצא כ"ק אד"ש (לבוש במעיל וידו השמאלי הק' בתוך הכיס), ניגש להמכונת והלך לאט, הביט על המכונת כמה פעמים במבט חודר, עבר את רחוב קינגסטאן (חיכה מכונת משטרה) ובסביבות ה'פאמפ' מטר לתוך הבלאק נעצר, וניגש לצד, והביט איך שכל המכונות עוברים (והביט מאד חזק כשהמכונת של הדודים שלך עבר), כשעבר המכונת של יהושע שיחי' בערעל ליפקער הוצרך לדבר כמה מילים וכ"ק אד"ש הביט כשכל המכונות עברו לאמצע הרחוב והציור היה מורא'דיק איך שהביט במבט מאד מיוחד כשמפעם לפעם זוקף קומתו, (שכחת: כשהלך אחרי הארון כל כמה שניות מלמל משהו בשפתותיו הק'). ועמד כך 5 דקות ! אחרי שכל המכונות עברו חיכה עוד מעט והסתובב לימינו ועלה על המדרכה (באמצע שחיכה והביט בהמכונות הכניס יד ימינו הק' בהכיס), והלך חזרה, בפינת קינגסטאן הניחו שטיח בגלל המדרכה, חזר והלך מהיר ? והגדר (דהבני' 770), כשבא להדלת הי' מונח שם ספל על כיסא לקחו ביד ימינו הק' והעבירו לשמאלו ונטל ידיו הק' 6 פעמים בסירוגין, הניח את הספל מעומד ומיד הפכו לצידו (? הפוך לגמרי) השעה שנכנס 2:16 לערך. יהונתן האקנער לקח ווידיאו מכל הנ"ל.

אני הגעתי להדירה ב8:25 בבקר ונסעתי עם הארון (עברנו את רחוב 'ארטשאד'), ונסענו ע"י ה"דיי סקול" שם חיכו כ-40-50 בעה"ב וכל הבי"ס יצא ואחיך דיבר כמה דקות, ואמר את קאפיטל צדי"ק מלה במלה. יצאנו משם לערך 10:20, מיד לפני"ז נודע ליהושע שא"א לפועל שיוקבר ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר, במכונת שנסענו הי' טלפון (ב"ה) ואני עד שאחיך עבד הדרך (שלקח 2 וחצי שעות) במרץ ובתוקף הכי גדול, היה על הטלפון

כ־97% מהזמן! וכשהגענו ל'טשאפעל', הניח את הטלפון, נכנס ומיד התקשר ליודל והוא אמר לו שהוא הצליח, ושירד אבן גדולה מליבו. כ־7 אברכי הכולל שיחי' עשו את הטהרה, העלו את הארון למע' שם כולם קרעו קריעה, משם נסענו ל־770, וכנ"ל באריכות. אביך ע"ה יקבר ע"י אחיו הרה"ת ר' יעקב יהודה ע"ה.

ויה"ר שנזכה ליעוד "והקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם ובראשם הרבי!

המשתתף בצערך שאול וילהלם

ג.

התקשרות אמיתית של חסיד אל הרבי

מדברי המושפיע הרב פנחס קארף ע"ה

בשיחת ש"פ תולדות תשנ"ב אומר הרבי¹:

"מעלת הבחירה בהגוף מתייחסת לעצמותו ית' (הבוחר), ולא להגוף (הנבחר), שמצד עצמו אין בו עילוי (גם לאחר הבחירה), ועי"ז שהנשמה (שיש בה המעלה ד"בן") מתלבשת בגוף להחיותו ולבררו ולזכרו ע"י קיום התומ"צ, נעשה עילוי גם בהגוף, שמתגלה בו בחירת העצמות באופן שמתייחסת אליו ומתגלה בו.

. . . עפ"ז יש לבאר פרטי הענינים ד"נח" ו"תולדות" בעבודת האדם: "נח" (שלפני תולדות) – מורה על מעלתם העצמית של ישראל שקדמו לתורה, ההתקשרות דישראל עם הקב"ה מצד העצם ממש שלמעלה מההתקשרות שמצד הגילויים ע"י "דרכים נאים ומעשים טובים". אבל, השלימות האמיתית היא כשהעצם נמשך וחודר ומתגלה גם בבחי' הגילויים – "תולדות" שלאחרי נח, שמורה (לא רק על מעשים טובים סתם, אלא) על מעשים טובים שבאים כתוצאה (לאחרי) מהתגלות העצם ממש".

מדברים אלו מובן, שאף שישנם מעלות עצמיות, בכל זאת צריך להגיע גם לענין הגילויים. שה'עצם' יומשך ב'גלויים', וזה בא ע"י מעשים טובים.

וי"ל שעל דרך זה הוא גם בענין ההתקשרות: גם כשיש לחסיד התקשרות גדולה לרבי ועד להתקשרות עצמית כמו בבחינת אב ובן, אעפ"כ אין זה מספיק וההתקשרות צריכה להתבטא גם בענין של מעשה בפועל.

בשיחת ש"פ וישב תשכ"א אומר הרבי²:

כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר, שבי"ט כסלו תרס"ז סיפר כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, שפעם הוא ישב עם הרב מפאלטאווע והתוועדו יחד. הרב מפאלטאווע אמר שחסיד הוא זה שמקושר לרבי. הרבי נ"ע ענה לו על זה, שהוא התבונן בעניין ומסקנתו היא, שזה שמקושר לרבי הוא עדיין חסיד חלש ("איז נאך א

(1) סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 118-9.

(2) שיחות קודש תשכ"א ע' 57. מובא כאן בתרגום ללה"ק.

שוואכער חסיד³). וחסיד הוא זה שמקושר לפעולות של הרבי ("וואס איז מקושר צו די פעולות פון רבי'ן"). והסביר זאת ע"פ משל מגוף ונפש, שהתקשרות הגוף לנפש היא לא רק לנפש עצמה, אלא לפעולות הנפש.

לכאורה הפירוש בזה הוא, שצריך להיות מסור לפעולות שהרבי רוצה שיפעלו בהם להיות של הרבי – "מיינער"³.

ישנו מכתב ידוע מהרבי⁴ לאנ"ש דפאריז וסביבותי' (המכתב אמנם מופנה להרה"ח ר' שלמה חיים קסלמן, אבל מצויין שם שאין כוונתו לאיש פרטי אלא לכל אנ"ש – "מה שכותב הנני בזה אין כונתי לאיש פרטי . . . ודברי מכוונים לקבוצם יחד". מכתב זה נכתב בשנת תש"ט (קודם קבלת הנשיאות) והוא מכתב חריף ותקיף. רואים איך שהרבי פונה בתביעה חזקה בענין ההתקשרות, וממנו אפשר ללמוד מהי דעתו הקדושה של הרבי, איך צריכה להיות התקשרותו של חסיד לרבי, במה זה צריך להתבטא (לפנינו חלק קצר מהמכתב):

במחנו יש מסלתה ומשמנה של אנ"ש שראו את אדמו"ר נ"ע, ולהבדיל בין חיים לחיי החיים את כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, נבחנו בכור העוני ונסיונות מכל המינים, עוסקים בהשכלה בעבודה וכו' וכו'. נמצאו בתחילה בקעמפ בין אלפים מאתב"י שהיו צמאים לדבור חם וחי, למלה של התעוררות וקירוב, והצעירים שבהם שאפו בעיקר להוראה: אי' הוא משה זה האיש אשר יעלנו מהמצרים והגבולים ויורנו דרך החיים.

והשאלה: כמה נפשות נתוספו, על ידי השתדלותם ויגיעת נפשם, על תורת הבעש"ט ואדמו"ר הזקן – במשך כל השנה' בקעמפס?

. . פשיטא אשר שמירת הציור פון די אייגענע ד' אמות דורשת עבודה רבה ויגיעה תמידית, אבל אפילו שמירת בית המקדש היתה רק אחת העבודות, ולא כל הכהנים התעסקו בה.

ממכתב זה אנו למדים, על האופן הנכון בהתקשרות אמיתית לרבי: אף שמדובר בחסידים. חסידים אמתיים בעלי ציור פנימי, וכפי שמתארם במכתב "מסלתה ומשמנה של אנ"ש"; "עוסקים בהשכלה בעבודה"; דואגים ל"שמירת הציור פון

(3) בשיחה שם ישנה אריכות להסביר דרגת התקשרות זו באופן נעלה יותר – לא רק דברים עליהם נצטווה באופן מפורש, אלא ענינים שבהם הרבי עסק והתמסר ("ענינים אין וועלכע דער רבי האט זיך אפגעגעבען – איז ער אין דערוף איבערגעגעבען"). עיי"ש הביאור בארוכה.

(4) נדפס באג"ק ח"ג ע' נה.

די אייגענע ד' אמות" וכו' וכו'. אעפ"כ אם אינם עוסקים בעבודה אותה רוצה הרבי כעת, הרי שהעבודה אינה כפי הכוונה!

שמעתי פעם מהרה"ח ר' אבא פליסקין ע"ה, שפעם אמר כ"ק אדמו"ר הריי"צ לר' איטשע דער מתמיד:

וועט איר טאן אין תשב"ר - זייט איר מיינער, טאמער ניט - קאנט איר זיין איטשע, אבער צו מיר האט איר ניט קיין שייכות⁵.

בשיחת פורים תרפ"ז⁶ מופיע ביטוי אחר, אבל קרוב להנ"ל:

און איר איטשע איר זאלט מאכן דרייסיק רובל . . מיר איז בעסער דרייסיק אינגעלעך זאלן לערנען . . און אז ניט, זייט איר זיך, א ערלעכער איד, וועט איר א גאנצן טאג לערענן און דאווענען אבער מיט מיר זייט איר כלל וכלל קיין שייכות ניט⁷.

כלומר: למרות גודל מדריגתו בעבודת ה' של ר' איטשע דער מתמיד, כידוע ומפורסם, וכפי שהרבי הריי"צ עצמו מגדיר זאת כאן "קאנט איר זיין איטשע"; "א גאנצן טאג לערענן און דאווענען", אעפ"כ אם אינו עוסק בעבודה העיקרית אותה תובע הרבי כעת, הענין בו הרבי "קאכט זיך" - הרי שחסר בכל הענין.

וכן הוא בזמנינו לגבי העבודה העיקרית שהרבי תובע מאיתנו: "קבלת פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה" - עלינו להתמסר להיות כפי הכוונה. להיות מסור לפעולות שהרבי רוצה שיפעלו בהם. ושהרבי יוכל לומר על כל אחד ואחד מאיתנו: "זייט איר מיינער"! שלשלת הזהב של רבותינו נשיאנו בכח האבות.

בשיחת ש"פ וארא תשנ"ב, אומר הרבי⁸:

"אף שהאבות היו לפני מתן־תורה, הרי, נוסף לכך ש"קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא ניתנה", ידוע שע"י אברהם היתה (ההכנה ויתרה מזה)

(5) בתרגום ללה"ק: אם תעסקו בחינוך) תשב"ר - הרי אתם שלי, ואם לאו - יכולים אתם להיות איטשע, אבל אלי אין לכם שום שייכות.

(6) סה"ש תרפ"ז ע' 164.

(7) בתרגום ללה"ק: ואתם איטשע שתעשו שלושים רובל . . לי עדיף שלושים ילדים שילמדו . . ואם לא, הרי אתם של עצמכם, יהודי ירא שמים, תלמד ותתפלל כל היום, אבל איתי אין לכם שום שייכות כלל וכלל.

(8) סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 259.

ההתחלה דמתן תורה, כמודגש במצות מילה דאברהם שהיתה כמו המצוות שלאחרי מתן-תורה שעל ידם נמשכת קדושה בחפץ הגשמי שבו מקיימים המצוה, כמ"ש "שים נא ירך תחת ירכי", "לפי שהנשבע צריך שיטול בידו חפץ של מצוה", היינו, שהחידוש דמתן-תורה בהמשכת אלקות בעולם, חיבור עליונים ותחתונים. . התחיל במצות מילה דאברהם".

מבואר כאן, שעל אף המעלה העיקרית שנתחדשה במתן-תורה, הרי עצם הענין התחיל כבר אצל אברהם אבינו. וכך גם מבאר בהמשך השיחה, שעל אף המעלה בעבודת בני שנתחדשה לאחר מתן-תורה דוקא, הרי כל זה הוא בכח האבות, עיי"ש בפרטיות.

והנה, במאמר ד"ה "באתי לגני" תשי"א, מבאר מעלת העבודה דמשה רבינו לגבי האבות, שדוקא משה רבינו המשיך את השכינה למטה בארץ (במ"ת ובמשכן). וממשיך, שעד"ז הוא מעלת דורנו זה, דור השביעי, לגבי ששת הדורות הקודמים של רבותינו נשיאינו - שדוקא הדור השביעי ממשיך את השכינה למטה. ומכל מקום, מודגש במאמר זה, שמעלת השביעי עליו נאמר "כל השביעין חביבין" הוא, שהוא שביעי לראשון. היינו, שמעלת משה רבינו, שהי' השביעי, מתייחסת לאברהם אבינו. וכן דורנו זה שמעלתו מתייחסת לכל הנשיאים שלפניו ועד לנשיא הראשון, שביעי לראשו.

ומכאן למדים, בנוגע לפועל, איך צריכה להיות ההתייחסות שלנו לרבותינו נשיאינו:

רבותינו נשיאינו הם "שבעת קני המנורה" של מנורת זהב מקשה אחת, ובבחינת שלשלת זהב גדולה. כל נשיא בדורו חידש את החידוש המיוחד לדורו, ונשיא דורנו הרבי חידש את החידוש המיוחד לדורנו זה.

ואם כן, ברור, שמצד אחד, עיקר ה"קאך" וההתקשרות שלנו צריכה להיות לעניני נשיא דורנו - לימוד המאמרים והשיחות שלו וקיום הוראותיו ביתר שאר (וענין זה היה נכון בכל הדורות, שבהן היתה עיקר ההתעסקות בענינים השייכים לנשיא אשר יהיה בימים ההם).

ולאידך, צריך לדעת ולזכור את הענין של "שביעי לראשון", לכל חסיד ישנה שייכות לכל רבותינו נשיאינו] ובודאי שאסור שתהי' שלילה ח"ו של אחד מהענינים הקשורים לרבותינו נשיאינו. כי מלבד הענין המבהיל שבזה רח"ל, הרי בהנהגה כזו, שוללים ח"ו את הענין של דור השביעי גופא, שוללים את הענין

ד"כל השביעין חביבין" ששייך דווקא כשיש ראשון ושני וכו' - כל הששה דורות שלפני דור זה]. וכפי שרואים במאמר זה גופא שהוא מאמרו הראשון של הרבי – "מאמר הנשיאות" - שמביא מתורתם של כל רבותינו נשיאינו ומספר סיפורים בנוגע אליהם וכו' וכו', כידוע ומפורסם.

ומשום זה מן הראוי והנכון, שכל חסיד תהיה לו בקיאות בדברי ימי החסידות של כל רבותינו נשיאינו, ובכלל זה לדעת גם את החידוש המיוחד שחידש כל אחד מהם.

מוקדש לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

לעילוי נשמת
הרב פנחס ב"ר יהושע ע"ה
קארף
נלב"ע כ' תמוז ה'תשפ"א

*

לעילוי נשמת
החייל בצבאות ה' מנחם מענדל ע"ה
בן – יבלחט"א – הרב לוי יצחק שי'
נלב"ע יום שני, כ"ז אב ה'תשס"ז